

ДОКТОРАНТУРАҒА ТҮСУ ҮШІН АБИТУРИЕНТТЕРГЕ АРНАЛҒАН СҰХБАТ БАҒДАРЛАМАСЫ

Негізгі ақпарат			
Факультет/кафедра	Жаратылыстану ғылымдары факультеті / Биология және экология		
Білім беру бағдарламасының коды және атауы	8D05101 – Биология		
Өзірлеуші	Дәрежесі/ лауазымы	А.Т.Ж	Қолы
	PhD докторы, қауымдастырылған профессор	Бахбаева С.А.	<i>[Signature]</i>
Кафедра меңгерушісі	б.ғ.к., профессор	Калиева А.Б.	<i>[Signature]</i>
Факультеттің ОӘК төрағасы	PhD докторы, қауымдастырылған профессор	Буркитбаева У.Д.	<i>[Signature]</i>
Кафедра отырысында қаралды		Протокол/Күні	№ 10 2026 05/01
ОӘК факультетінің отырысында қаралды		Протокол/Күні	№ 9 2026 05/01

Талапкерлердің дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

1 Сұхбаттың мақсаты мен міндеттері

Мақсаты магистратурада «Биология» мамандығы бойынша алған ЖОО түлектерінің білімдерін тексеру мен бағалау. 8D05101 – Биология бағыты бойынша докторантурада оқу жоғарғы ЖОО білімінен кейінгі жүйеде жалғасы болып табылады және магистратураға дайындық оқу жоспарымен қарастырылған пәндер білімдеріне негізделген.

Сұхбаттың мақсаты – дайындығы жоғары талапкерлерді анықтау үшін докторантураға түсетіндердің білім деңгейін және оқуға ынтасын анықтау.

Сұхбаттың мақсаттары:

- оқу саласына қатысты мәселелер бойынша үміткерлердің құзыреттерін анықтау;
- оқуға және одан әрі кәсіби қызметке мотивацияны анықтау.

8D05101 – Биология мамандығы бойынша докторантурада PhD докторларды даярлау білім беру бағдарламасының **негізгі міндеттері** келесілерде:

- әлемнің ғылыми бейнесі туралы және биосфера туралы тұтас көріністі қамтамасыз ететін маңызды және іргелі білімдерді меңгеру;

- олардың белсенді өмір сүруінің барлық мерзімінде жаңа білімді өздігінен шығармашылық түрде меңгерудің қажеттілігі мен дағдылануының және өзін-өзі кемелдендіру мен өзін-өзі жетілдіру ұмтылысын тұрақты түрде дағдыландыру;

- жалпы кәсіби мәдениеті, оның ішінде азаматтық ұстанымы бар, қазіргі ғылыми және практикалық мәселелерді тұжырымдай және шеше алатын, жоғары оқу орындарында сабақ бере алатын, зерттеу, өндірістік, ұйымдастырушылық және басқарушылық қызметін табысты жүзеге асыра алатын қарым-қатынас мәдениеті жоғары деңгейдегі мамандарды даярлау;

- өзгеріп отыратын әлемде кәсіби ұтқырлықты қамтамасыз ететін ғылымдар тоғысуындағы іргелі білімдерді меңгеру;

- дала және зертханалық ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру мен жүргізу дағдыларын меңгеру, ғылыми жұмысты докторантурада жалғастыру үшін қажетті дайындама жасау;

- тәжірибелік сұрақтарды шеше алатын, ұйымдастырушылық жұмыс пен менеджмент принциптерін меңгерген мамандарды дайындау.

Докторантураның жалпы құзыреттері:

білу: тірі ағзалардың өмір сүру ортасының факторларымен әрекет етудің жалпы заңдылықтарын; жалпы биология, экология және паразитология саласында жеткілікті дағдыларды, сонымен қатар алған теориялық білімді нақты ғылыми-тәжірибелік, ақпараттық-іздістірулік, әдістемелік міндеттерді шешу үшін қолдануды;

істей білу: жағдайға байланысты міндеттерді шешуде биологиялық білімді тәжірибе жүзінде пайдалануды, биологиялық және экологиялық зерттеулерді, ғылыми тәжірибелерді, бақылауларды жоспарлау мен жүзеге асыруды; алынған нәтижелерді өңдеу, талдау және түсінуді; табиғи ортаның өзгеруін реттеу бойынша шамаларды моделдеуді, болжау және анықтауды, нормативтік құжаттарды пайдалануды;

дағдылы болу керек: табиғатты қорғау әрекеттерде биологиялық үрдістерді талдау және нақты міндеттер мен басымдықтарын қою, биосфераның даму заңдылықтарын және экологиялық тепе-теңдікті сақтау шарттарын талдау, биологиялық міндеттерді орындау үшін тәжірибенің материалдары мен нәтижелерін қолдану;

білікті бөлу: табиғи жағдайлар мен ресурстарды пайдаланудың жеке және жалпы мәселелерін талдауда және табиғатты пайдалану мен биоалуантүрлілікті басқаруда.

2 Сұхбат формасы мен ұйымдастырылуы

Сұхбат өткізу формасы ауызша. Сұхбат үшін жалпы ұпай саны – 30. Бағалау критерийлері бойынша ұпайларды бөлу төменде көрсетілген.

Сұхбатты 8D05101 – Биология білім беру бағдарламасы бойынша тиісті бейіні бойынша философия докторы (PhD) дәрежесі бар профессорлық-оқытушылар құрамы арасынан құрылған емтихан комиссиясы өткізеді. Емтихан комиссиясының құрамы оның төрағасын көрсете отырып, университет басшылығының бұйрығымен бекітіледі.

Әңгімелесудің қорытынды баллы ауызша жауаптың әрбір критерийі бойынша дескрипторларға сәйкестігі бағаланатын ұпайлардың қосындысы болып табылады және 30 баллдан аспауы керек.

Әңгімелесу нәтижелері емтихан комиссиясы отырысының хаттамасымен ресімделеді және отырыс өткізілетін күні жарияланады.

Комиссия талапкерлердің теориялық және практикалық даярлығы деңгейінің белгіленген міндетті стандарттарға сәйкестігін, жалпы кәсіптік пәндер бойынша білімнің, дағдының және практикалық дағдылардың нақты деңгейін, жауаптардың логикасы мен дәлелділігін, ғылыми қызметке деген ынтасы мен қызығушылығын, ғылыми прогресс және ғылыми жұмыс тәжірибесі.

2. Сұхбатты бағалау критерийлері

а) PhD бағдарламасы бойынша докторантураға түсу емтиханын бағалау:

№	Критерийлер	Дескрипторлар	Балл
1.	Уәжділік	Таңдалған бағдарлама бойынша докторлық дәрежесін алуды және белгілі бір университетке қабылдауды негіздеу. Бағдарлама аяқталғаннан кейін кәсіби және жеке өсу перспективалары туралы көзқарас.	5
2	Зерттеу құзыреттілігі	Белгілі бір пән саласындағы ғылыми-зерттеу іс-әрекетіне қажетті зерттеу дағдылары мен тәжірибесінің болуы.	10
3.	Креативтілік	Қораптан тыс ойлау, проблемалар мен ситуациялық тапсырмаларды шешудің шығармашылық және балама тәсілдері.	10
4.	Коммуникативтілік	Өз көзқарасын қысқаша, репрезентативті, логикалық және дәлелдермен жеткізе білу және жалпылау мен қорытынды жасай білу. Тілдерді меңгеру.	5
Максималды ұпайлар			30

б) бейіні бойынша докторантураға түсу емтиханын бағалау:

№	Критерийлер	Дескрипторлар	Балл
1.	Уәжділік	Таңдалған бағдарлама бойынша докторлық дәрежесін алуды және белгілі бір университетке қабылдауды негіздеу. Бағдарлама аяқталғаннан кейін кәсіби және жеке өсу перспективалары туралы көзқарас.	5
2	Зерттеу құзыреттілігі	Белгілі бір пән саласындағы ғылыми-зерттеу іс-әрекетіне қажетті зерттеу дағдылары мен тәжірибесінің болуы.	8
3.	Креативтілік	Қораптан тыс ойлау, проблемалар мен ситуациялық тапсырмаларды шешудің шығармашылық және балама тәсілдері.	8
4.	Коммуникативтілік	Өз көзқарасын қысқаша, репрезентативті, логикалық және дәлелдермен жеткізе білу және жалпылау мен қорытынды жасай білу. Тілдерді меңгеру.	4
Максималды ұпайлар			25

3 Сұхбатқа арналған тақырыптар мен сұрақтардың шамамен тізімі (тәжірибелік мысалдармен растай отырып, қорытындыларыңызды негізденіз)

1. Автордың ғылыми мәтіндердегі сауаттылығының белгілері.
2. «Ақыл көші» процесі, себептері мен ықтимал салдары.
3. Ғылыми зерттеулердің пәнаралық сипаты, артықшылықтары мен кемшіліктері.
4. Қоғамда ғалымның бейнесі.
5. Ғылыми зерттеу тақырыбының жетістігі.
6. Адам мен қоғам өміріндегі биологиялық ғылымның маңызы мен рөлі.
7. Түрлердің биоалуантүрлілігінің өзекті мәселелері.
8. Қазіргі биология мәселелері және мүмкін болатын шешімдер.
9. Биологияның ғылыми-техникалық прогрестің дамуына қосқан үлесі.
10. Жоғары рейтингті журналдардағы ғылыми жарияланымның табыстылығы.
11. Қоршаған орта және оның адам денсаулығына әсері.
12. Қоршаған орта сапасының нашарлау факторлары.

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Тейлор Д. Биология: в 3 т. Т. 3 / Д. Тейлор, Н. Грин, У. Стаут; под ред. Р. Сопера; пер. 3-го англ. Изд. – 8-е изд. – М.: Лаборатория знаний, 2016. – 451 с.
2. Б. Глик, Дж. Пастернак. Молекулярная биотехнология. Принципы и применение. М.: Мир. – 2002.
3. Биоресурсы Казахстана / О. Б. Беркинбай [и др.]. – 2-е изд., доп. – Алматы: Альманахъ. Т. 2: Ресурсы птиц. – 2017. – 281 с.
4. Биоресурсы Казахстана / О. Б. Беркинбай [и др.]. – 2-е изд., доп. – Алматы: Альманахъ. Т. 1: Рыбные ресурсы, ресурсы земноводных, ресурсы пресмыкающихся. – 2017. – 156 с.
5. Мухин В.А., Третьякова А.С. Биологическое разнообразие. Водоросли и грибы. – 2013. – 268 с.

Қосымша:

1. Ярская-Смирнова Е. Создание академического текста: учеб. пособие. – М.: ООО «Вариант»: ЦСПГИ, 2013. – 156 с.
2. Прокопьева Л.В. Фитоценология: учебник. – Йошкар-Ола, 2009. – 128 с.
3. Баханова М. В., Намзалов Б. Б., Ловцова Н. М. Основы интродукции растений. – Улан-Удэ: Издательство Бурятского госуниверситета, 2017. – 212 с.
4. Сухачев А.А. Экологические основы природопользования: учебник. – М.: КНОРУС, 2016. – 392 с.

5 Советова З.С. Ғылыми зерттеу негіздері және академиялық жазылым: барлық білім беру бағдарламалары тобында оқитын студенттерге арналған оқу құралы . – Алматы, 2022.